

۳.۴. داستان‌های شنیداری

قصه‌های شنیداری چه قصه‌هایی هستند؟

این قصه‌ها به برای بچه‌ها یا دیگر افراد علاقه‌مند با صدای بلند خوانده می‌شوند. هرچند می‌توان از این قصه‌ها به منظور تمرین مهارت خواندن برای دانش‌آموزان در سطح پیشرفته هم استفاده کرد، با این حال به منظور تقویت این مهارت طراحی نشده‌اند.

قصه‌های شنیداری از تصویر برای توضیح مفاهیم خود استفاده نمی‌کنند. در واقع نویسنده از طریق کلمات، تصاویر را در ذهن شنونده ایجاد می‌کند.

محققان و معلمان با تجربه توضیح می‌دهند که چرا داستان‌های شنیداری جزء مهم برنامه آموزشی زبان اول هستند:

۱. معمولاً کودکانی که والدین و معلمان برای آن‌ها کتاب می‌خوانند، هم تمایل بیشتری به خواندن دارند و هم در مدرسه از عملکرد بهتری برخوردارند.
۲. با خواندن کتاب یا قصه برای کودکان هم رشد زبان و هم مهارت‌های گفتاری آنان تشویق می‌شود. کودکان از طریق شنیدن داستان‌ها، شعرها و ترانه‌ها دایره لغات بزرگ‌تر، تلفظ بهتر و دانش بیشتری درباره دستور زبان و ساختار جمله‌ها به دست می‌آورند.
۳. هنگامی که کودکان پس از خواندن یک داستان بحث می‌کنند، در استفاده از زبان و به اشتراک گذاشتن ایده‌های خود اعتمادبه‌نفس پیدا می‌کنند.
۴. کودکانی که به طور مکرر برای آن‌ها کتاب خوانده می‌شود، از تمرکز بیشتری برخوردارند.
۵. کتاب خواندن برای کودکان باعث رشد مهارت‌هایی مانند کنجکاوی، خلاقیت و قدرت تخیل می‌شود.
۶. مهم‌تر از همه، کودکانی که برایشان کتاب یا داستان خوانده می‌شود، از خواندن لذت بیشتری می‌برند، مهارت خواندن بهتری دارند و مادام‌العمر کتاب‌خوان می‌شوند.

🔍 کشف کنید: فعالیت کارگاهی - با استفاده از یک مثال داستان شنیداری (موجود در بخش منابع آنلاین «مواد نمونه»)

مراحل زیر را دنبال کنید تا به شرکت‌کنندگان در کشف مزایای این ابزار آموزشی کمک کنید. از شرکت‌کنندگان بخواهید تصور کنند که دانش‌آموزی به سن مخاطب مورد نظر خود هستند.

- درباره موضوع هفتگی بحث کنید و آن را به داستانی که قرار است بخوانید ارتباط دهید.
- داستان را طوری بخوانید که دانش‌آموزان هم‌چنان با علاقه به آن گوش دهند. (قبل از هرچیز خودتان داستان را با صدای بلند چند بار تمرین کنید).
- در حین مطالعه، سه یا چهار بار استراحت کنید و از دانش‌آموزان بپرسید که فکر می‌کنند در قسمت بعد چه اتفاقی قرار است بی‌افتد.
- از داوطلبان دعوت کنید تا داستان یا قسمت‌هایی از داستان را بازگو کنند.
- از دانش‌آموزان هم سوالاتی با جواب‌های مشخص و هم جواب‌هایی با پایان باز بپرسید.

چگونه یک داستان شنیداری بنویسیم؟

مرحله ۱: ابتدا یک پیش‌نویس اولیه تهیه کنید.

تصمیم بگیرید که می‌خواهید داستان شما درباره چه موضوعی باشد.

۱. یکی از کودکانی را که هم‌سن مخاطبان شما هستند و او را می‌شناسید، تصور کنید و داستان را برای آن مخاطب بنویسید.

قبل از نوشتن داستان به این سوالات پاسخ دهید:

الف. داستان درباره چه خواهد بود؟

به ۱.۴ «انتخاب ایده‌ها یا رویدادها برای هر نوع ماده آموزشی» مراجعه کنید و از موضوع انتخاب‌شده برای داستان شنیداری استفاده کنید.

ب. داستان درباره چه کسی خواهد بود؟

شخصیت‌های اصلی یک داستان می‌توانند انسان‌ها، حیوانات یا گاهی چیزهایی از طبیعت یا اشیاء باشند.

ج. این داستان کجا و چه زمانی اتفاق می‌افتد؟

تصمیم بگیرید که نظم و ترتیب این رخدادها چگونه باشد.

د. در داستان چه اتفاقی خواهد افتاد؟

داستان شما ترسناک است؟ هیجان‌انگیز است؟ خنده‌دار است؟ داستان چقدر برای بچه‌ها قابل حدس و پیش‌بینی است؟ داستان شما واقعی است یا خیالی؟

 داستان خود را در یک دفترچه یادداشت کنید و فاصله بین خط‌ها را بیشتر کنید تا ویرایش بعدی متن آسان باشد.

***نکته:** سبک‌های مختلف داستان اصلی را مرور کنید (به بخش ۳.۴. مراجعه کنید).

داستان خود را با توجه به ساختاری بنویسید که کودکان جامعه شما با آن ارتباط برقرار می‌کنند و به بهترین شکل درک می‌کنند.

***نکته:** مطمئن شوید که اولین پیش‌نویس خود را به زبان اول/خانگی خود بنویسید و نه زبان ملی. اگر به زبان ملی بنویسید و سپس به زبان محلی ترجمه کنید نوشته شما طبیعی به نظر نمی‌رسد.

***نکته:** یک داستان شنیداری با «ساختار اوج‌دار» ممکن است دارای این اجزا باشد:

- معرفی
- محتوای داستان که اغلب شامل مساله‌ای است که باید حل شود
- نقطه اوج یا هیجان‌انگیزترین نقطه
- نقطه حل شدن مسئله - یا راه حل مسئله
- نقطه جالب توجه، به گونه‌ای که خواننده می‌خواهد بداند که در آینده چه اتفاقی خواهد افتاد.
- جزئیات کافی؛ به طوری که خواننده بتواند هر آن‌چه را که در داستان نوشته شده است، تصور کند.
- پایان غافلگیرکننده یا سرگرم‌کننده

مرحله ۲: ویرایش اولین پیش‌نویس برای افزودن توضیحات و جزئیات

گام بعدی در نوشتن داستان، ویرایش آن برای افزودن توضیحات و جزئیات جالب است. یک داستان شنیداری به شرح و جزئیات نیاز دارد تا **جالب و واقعی** شود. خواندن یک داستان بدون شرح و جزئیات مانند خوردن غذای بی‌مزه است! نویسنده می‌تواند "ادویه" را برای جذاب‌تر کردن داستان اضافه کند.

برای بهبود فرآیند اضافه کردن توضیحات و جزئیات جالب به داستان خود به نکات زیر فکر کنید:

۱. شخصیت‌ها:

- آیا شنونده/خواننده احساس می‌کند که شخصیت‌ها را می‌شناسد؟

۲. پیرنگ/طرح

- یک داستان جالب باعث می‌شود شنونده/خواننده بداند در آینده چه اتفاقی خواهد افتاد؟ چه چیزی باعث می‌شود شنونده بخواند به گوش دادن ادامه دهد؟
- چه چیزی می‌توانید برای ایجاد یا افزایش چالش/مسئله به داستان اضافه کنید؟
- داستان چه حسی به شما می‌دهد؟

۳. نظم و ترتیب:

- برای کمک به شنونده برای دیدن، شنیدن، بوییدن یا حس کردن چیزهایی در مورد مکانی که داستان در آن اتفاق می‌افتد چه چیزی نوشته‌اید؟

۴. اضافه کردن فعل‌هایی که به انجام کارهای جالب ارتباط دارد:

- هر زبانی افعال زیادی دارد و معمولاً چندین کلمه وجود دارد که معنی یکسانی دارند. سعی کنید از همان فعل زیاد استفاده نکنید. ببینید آیا می‌توانید به کلمه یا عبارت دیگری فکر کنید که همین معنی را داشته باشد.

۵. اضافه کردن قید به فعل‌ها: (قیدها در دستور زبان)

- برای مثال، به جای نوشتن «دویدن» توضیح دهید که او چگونه دویده است (سریع، آهسته و غیره).

***نکته:** به یاد داشته باشید که داستان خود را با پاراگراف‌های کوتاه زیادی بنویسید تا وقتی با صدای بلند آن را می‌خوانید بدانید که چه زمانی مکث خواهید کرد یا سوال خواهید پرسید.

مرحله ۳: ویرایش به دست همتایان خود

 کشف کنید که آیا داستان شما آماده است تا به یک داستان شنیداری تبدیل شود که بتواند توسط دیگران با صدای بلند خوانده شود و توسط شنوندگان درک شود یا نه.

باید بدانید بدانید که داستان شما:

- با معنایی واضح و قابل فهم با مخاطب ارتباط برقرار می‌کند.
- هم متن و هم شیوه پیش‌روی داستان طبیعی به نظر می‌رسد.
- هویت فردی و هویت فرهنگی افراد را تقویت می‌کند. آیا مخاطبان این داستان را از آن خود می‌دانند؟

۱. داستان خود را حداقل دو بار با صدای بلند برای خود بخوانید.

۲. داستان خود را با صدای بلند برای یک دوست بخوانید. از آن‌ها بخواهید تصور کنند که آن‌ها مخاطب مورد نظر شما هستند (کودک خردسال، نوجوان، بزرگسال). به آن‌ها بگویید پس از شنیدن داستان از آن‌ها سوالاتی بخواهید پرسید.

۳. از یک دوست بخواهید داستان شما را بخواند و سپس سوالاتی مانند سوالات زیر پاسخ دهند.

- نظر شما در مورد سبک زبان مورد استفاده چیست؟ چه چیزی واضح بود و چه چیزی مشخص نبود؟
- فکر می‌کنید این داستان درباره چه فرهنگی است؟ چرا؟

- چه چیزی در مورد شخصیت‌ها جالب است؟ چه چیزی آن‌ها را جالب می‌کند؟
- در مورد پیرنگ/طرح به من بگویید. آیا چیزی جالب یا گیج‌کننده به نظرتان رسید؟
- در این داستان چه چیزی را می‌توانید «ببینید، بشنوید، بو کنید، حس کنید، یا لمس کنید»؟ چه جزئیاتی شما را قادر می‌سازد تا تصور کنید چه اتفاقی دارد می‌افتد و شخصیت‌ها چگونه بودند؟
- چه چیزی را در این داستان بیشتر دوست داشتید؟
- چه چیزی را در این داستان کمتر دوست داشتید؟
- چه چیزی را تغییر می‌دهید یا اضافه می‌کنید تا این داستان جذاب‌تر شود؟

***نکته:** آزمایش کنید تا ببینید آیا خودی‌ها تعامل مخاطب مورد نظر را می‌بینند یا خیر. گروه‌های فرهنگی ممکن است راه‌های متفاوتی برای تعیین زمان جذب مخاطبان‌شان داشته باشند.

تصمیم بگیرید چه چیزی لازم است تا تغییر یابد؟

🏠 مرحله ۴: داستان خود را مطابق با بازخوردی که دریافت کرده‌اید ویرایش کنید (به بخش تست هنر ۳.۲.b مراجعه کنید).

مرحله ۴: داستان خود را تولید کنید

داستان خود را در برنامه Bloom Book making **بنویسید یا تایپ کنید** تا بتوانید تمام داستان‌های شنیداری خود را در یک کتاب جمع آوری کنید.

<https://bloomlibrary.org/page/create/downloads>

عنوان را به زبان محلی و زبان ملی وارد کنید. اطلاعات مربوط به نویسنده، نام زبان، تاریخ، محل تولید و سازمان حامی را درج کنید. **مجوز Creative Commons** را که می‌خواهید از آن استفاده کنید، اضافه کنید.

<https://creativecommons.org>

🏠 کشف کنید که آیا داستان شما برای آموزش آماده است یا خیر.

داستان را با حداقل دو کودک هم‌سن مخاطب مورد نظر خود و چهار کارشناس فرهنگی **امتحان کنید**.

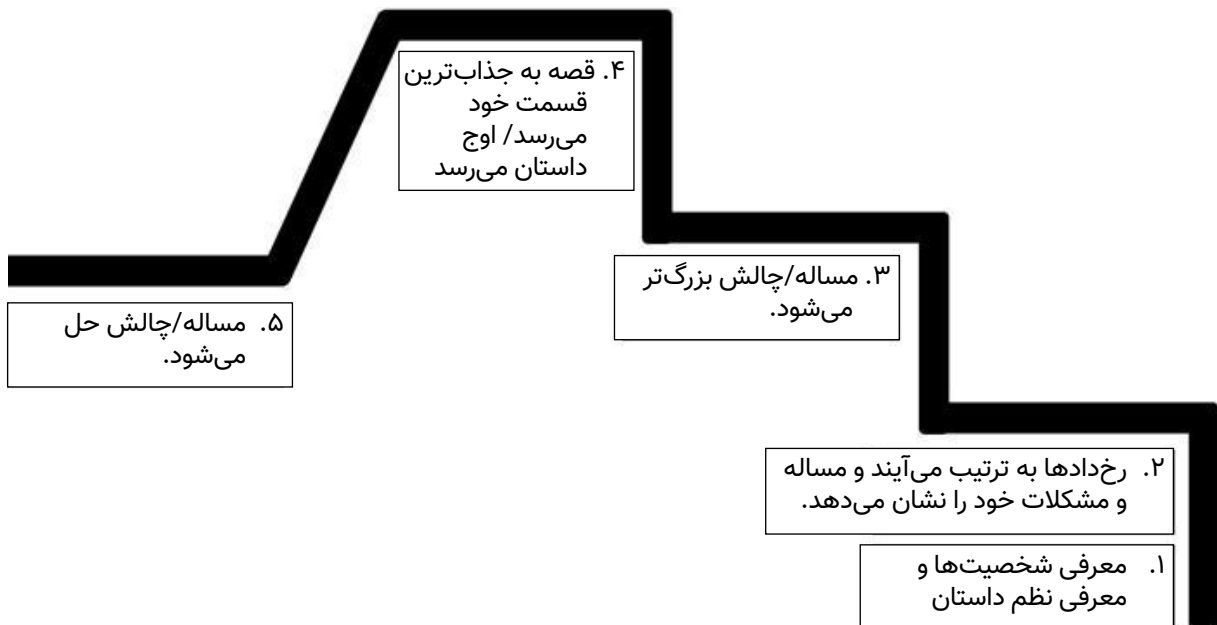
🏠 تصمیم بگیرید که آیا نیاز به تغییر چیزی دارید یا خیر. تغییرات مورد نیاز را انجام دهید.

*** نکته:** بیشتر داستان‌های خوب بارها بازنویسی شده‌اند، بنابراین آماده باشید!

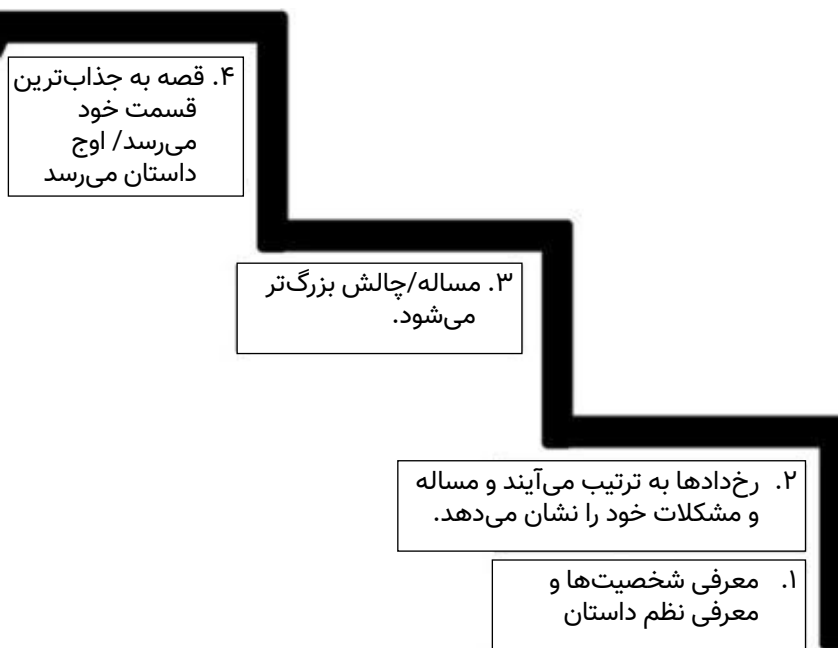
۳.۴.ا. ساختارهای داستان فرهنگی

هر فرهنگی سبک‌های داستان‌گویی خاص خود را دارد. در این بخش، سه نوع ساختار داستانی رایج را که در فرهنگ‌های سراسر جهان یافت می‌شوند، بررسی خواهیم کرد. درک این ساختارها و استفاده مناسب از آن‌ها در محتوای آموزشی می‌تواند به کودکان در تقویت استفاده از زبان اول کمک کند. کارشناسان داستان‌نویسی در جامعه می‌توانند منابع عالی برای درک اشکال ساختاری رایج باشند. سه سبک اصلی داستان‌نویسی عبارتند از: **اوج‌دار**، **چرخه‌ای** و **قسمتی/اپیزودیک**.

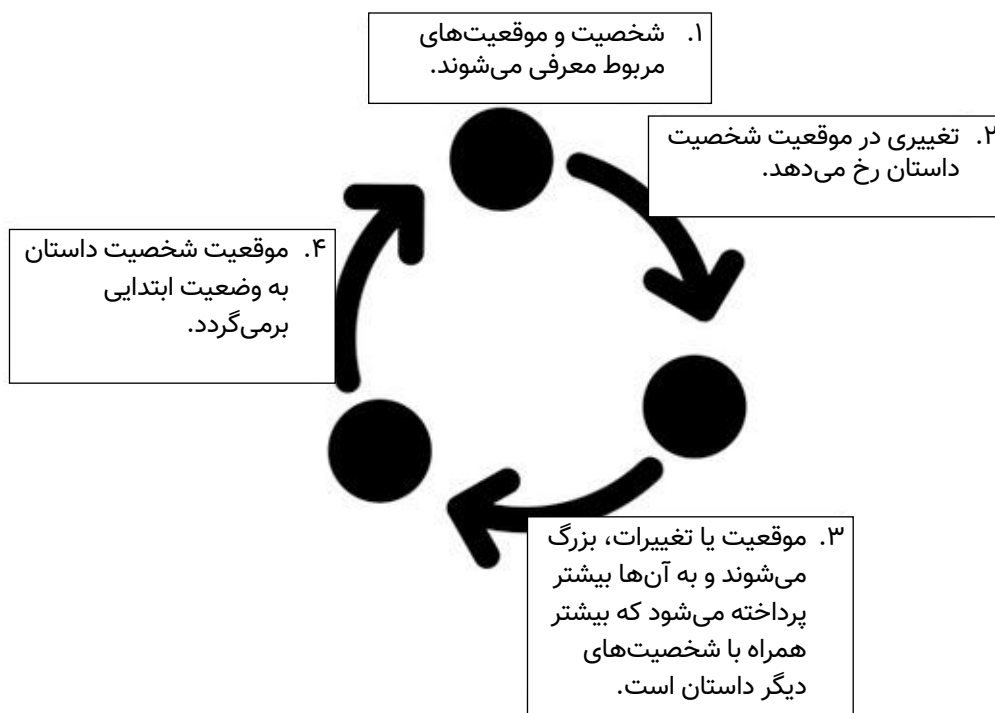
ساختار داستانی **اوج‌دار** [Climactic] دارای یک طرح در حال تحول است که شامل یک حادثه یا موقعیتی است که شخصیت‌ها در آن نقش دارند. این معمولاً برای برخی یا همه شخصیت‌های داستان چالش ایجاد می‌کند. از این نقطه اوج، داستان معمولاً به سمت نوعی گشایش پیش می‌رود. ساختار این داستان‌ها می‌تواند از فرهنگی به فرهنگ دیگر متفاوت باشد، اما پیشرفت اساسی را می‌توان به صورت بصری به صورت زیر نشان داد.

برخی فرهنگ‌ها در ساختار داستان اوج تغییراتی دارند. یکی از تغییرات رایج این است که داستان‌ها در قسمت اوج داستان به پایان می‌رسند و مساله یا چالش را حل نمی‌کنند.

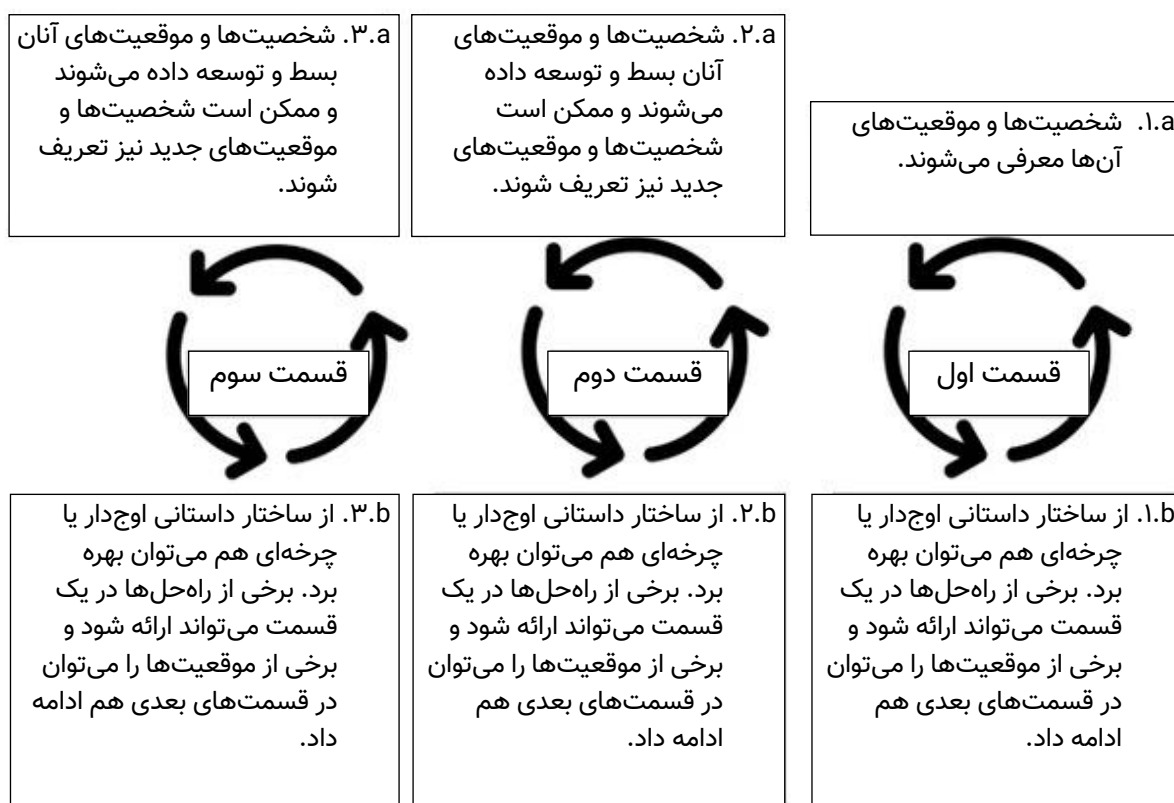

ساختار داستان **چرخه‌ای** سبکی از داستان‌گویی است که با شخصیتی در یک موقعیت خاص شروع می‌شود. شخصیت و/یا موقعیت با پیشرفت داستان تغییر می‌کند. شخصیت‌های دیگری ممکن است در داستان گنجانده شوند که با شخصیت‌های دیگر ارتباط برقرار می‌کنند یا مستقل از یکدیگر هستند. اغلب در ساختار چرخه‌ای، داستان با شخصیت یا موقعیت خاص مانند ابتدای داستان به پایان می‌رسد.

ساختار داستان قسمتی/اپیزودیک

این ساختار شامل چندین داستان است که در کنار هم قرار گرفته‌اند. این داستان‌ها ممکن است شامل شخصیت‌های مختلف و موقعیت‌های متعددی باشند که ممکن است بین شخصیت‌ها مواجهه‌هایی (تلاقی‌هایی، هم‌پوشانی‌هایی) رخ دهد یا ندهد. هر داستان اپیزودیک ممکن است به تنهایی باقی بماند یا ممکن است در چندین قسمت ادامه یابد. برخی از جوامع در یک خط داستانی فراگیر صدها قسمت دارند.

ممکن است ترکیبی از این ساختارهای اساسی وجود داشته باشد. برای مثال، در یک ساختار اپیزودیک در یکی از قسمت‌ها می‌توان از ساختار داستانی اوج‌دار یا چرخه‌ای بهره برد. هم‌چنین ممکن است در یک مجموعه اپیزودیک گونه‌ای از پیشرفت چرخه‌ای یا اوج‌دار داستان در کار باشد.

همان‌طور که قبلاً ذکر شد، برخی از فرهنگ‌ها ممکن است دارای تنوع باشند. آن‌ها ممکن است این اشکال اساسی را تغییر دهند یا ممکن است اشکال منحصر به فردی داشته باشند که در این ساختارهای اساسی مزبور اصلاً یافت نمی‌شوند. کارشناسان بزرگسال با اجرای فرآیند کشف از خودی‌های هر اجتماع، می‌توانند در یافتن ساختارهای صحیح برای خلق داستان‌های معنادار کمک بگیرند.